

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
حوزه علمیه الزهرا (س)
شهرستان شیراز

موضوع:

اقسام طلاق

استاد راهنما:

سرکار خانم علامه زاده

تهیه و تنظیم:

سیده طاهره پرواز - مریم مکلا

سمیرا رنجبر - فریبا آزادی - سمیه کلانتری

پاییز ۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران
حوزه علمیه الزهرا (س)
شهرستان شیراز

موضوع:

اقسام طلاق

استاد راهنما:

سرکار خانم علامه زاده

تهیه و تنظیم:

سیده طاهره پرواز - مریم مکلا

سمیرا رنجبر - فریبا آزادی - سمیه کلانتری

پاییز ۹۲

چکیده

همان گونه که ازدواج، یک امر حیاتی و ضروری است، طلاق هم در شرایط خاصی ضرورت پیدا میکند، لذا اسلام بر خلاف مسیحیت تحریف یافته، طلاق را مجاز شمرده است. طلاق به معنای انفصال، آزاد ساختن، برداشتن قید و در شرع مقدس به معنای برداشتن قید نکاح می باشد طلاق را به پنج قسم تقسیم کرده اند :

الف) طلاق حرام و عبارت است از طلاق زنی که در حیض یا نفاس می باشد و سه بار طلاق دادن بدون اینکه رجوعی میان آن ها صورت گیرد و طلاق در طهری که در آن با زن نزدیکی کرده است .
ب) طلاق مکروه: و طلاقی است که زن و مرد تفاهم اخلاقی دارند و بدون توجیه خاصی صورت می گیرد.

ج) طلاق واجب : که طلاق مردی است که همسر خود را ایلاء یاظهار کرده است .

د) طلاق مستحبی : و آن طلاقی است که در حالت کینه و دشمنی میان زن و شوهر صورت می گیرد و امیدی هم به سازش و توافق آن ها وجود ندارد .

ه) طلاق سنی : که به هر طلاقی گفته می شود که در شرع جایز باشد و منظور از جواز نیز جواز به معنای اعم است که در مقابل حرام قرار دارد و بر سه قسم است :

۱) طلاق بائن که طلاق دهنده پس از طلاق حق رجوع ابتدایی را به همسرش ندارد و این طلاق بر شش نوع است :

طلاق اول : طلاق زنی که با وی نزدیکی صورت ننگرفته باشد .

طلاق دوم بائن : طلاق زن یائسه است .

طلاق سوم بائن : طلاق زن صغیر است .

طلاق چهارم : طلاق خلع .

طلاق پنجم : طلاق مبارات .

طلاق ششم بائن : طلاق زنی است که بعد از دو رجوع ،سه بار طلاق داده شده است .

۲) طلاق رجعی : به طلاقی گفته می شود که طلاق دهنده حق رجوع به همسرش را داشته باشد اعم

از این که رجوع کرده باشد یا نکرده باشد .

۳) طلاق عدی: آن سومین قسم از طلاق سنی است و به طلاقی گفته می شود که مرد همسرش را با

شرایط لازم طلاق دهد و پس در زمان عده به وی رجوع کند و با وی نزدیکی نماید و او را در طهارت

دیگری طلاق می دهد .

کلید واژها : طلاق ، طلاق بائن ، طلاق خلع ، رجعی ، زنان باردار ، مبارات .

نتیجه گیری

بدون شک قرارداد زوجیت از جمله قراردادهایی است که باید قابل جدایی باشد، چرا که گاه عللی پیش می آید که زندگی مشترک زن و مرد را با هم غیر ممکن، یا طاقت فرسا و مملو از مفساد می کند و اگر اصرار داشته باشیم که این قرار داد تا ابد بماند، سرچشمه مشکلات زیادی می گردد .

لذا اسلام با اصل طلاق موافقت کرده و هم اکنون نتیجه ممنوع بودن کامل طلاق را در جوامع مسیحی ملاحظه می شود که چگونه زنان و مردان زیادی هستند که به حکم قانون تحریف یافته ی مذهب مسیح (ع) طلاق را ممنوع می شمارند و قانونا همسر یکدیگرند، ولی در عمل جدا از یکدیگر زندگی کرده و حتی هر کدام برای خود همسری غیر رسمی انتخاب کرده اند . بنابراین اصل مساله طلاق یک ضرورت است اما ضرورتی که باید به حداقل ممکن تقلیل یابد، و تا آنجا که راهی برای ادامه زوجیت است کسی سراغ آن نرود . اسلام این مساله را برای ما آسان کرده و در مواقع ضروری و لازم که امکان ادامه زندگی زوجین نباشد طلاق را تشریح کرده است . البته به خاطر آثار سوء طلاق تا حد ممکن باید از آن پرهیز شود .

آثار شوم طلاق که مشکلات عاطفی و اجتماعی و مشکلات فرزندان می باشد، دلیل سختگیری اسلام بر این امر است، به همین دلیل قرآن مجید صراحتا دستور می دهد که هرگاه اختلافی میان زن و مرد پیدا شد ، بستگان دو طرف در اصلاح آن بکوشند تا مانع طلاق و جدایی شوند . و نتیجه، آنچه به خوش بینی زن و مرد و تحکیم پایه های علائق خانوادگی کمک کند از نظر اسلام مطلوب و آنچه آن را متزلزل سازد مبعوض منفور است .

پی نوشت:

- ۱- محمدتقی بهجت، رساله توضیح المسائل/قم، خیابان شهدا، سال ۱۳۷۸، ص ۴۰۰.
- ۲- بقره: ۲۲۹.
- ۳- محسن قرائتی، تفسیر نور/تهران، مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن، سال ۱۳۷۵، جلد اول، ص ۳۶۳، ۳۶۲.
- ۴- آیت الله اکبر هاشمی رفسنجانی و محققان مرکز فرهنگ و معارف قرآن/قم، موسسه بوستان، سال ۱۳۸۷، جلد نوزدهم، ص ۲۰۷.
- ۵- همان، ص ۲۰۷.
- ۶- شهید ثانی، فقه استدلالی (ترجمه تحریرالروضه فی شرح لمعه) نویسندگان: علیرضا امینی، محمد رضا آیتی، ترجمه سید مهدی داد مرزی /قم، سال ۱۳۸۳، ص ۴۹۷.
- ۷- آیت الله روح الله خمینی تحریر الوسیله، کتاب طلاق القول فی العده، ص ۶۲۹.
- ۸- محمدتقی بهجت، رساله توضیح المسائل/قم، خیابان شهدا، سال ۱۳۷۸، ص ۳۹۹.
- ۹- بقره: ۲۲۸.
- ۱۰- علامه سید محمد حسین طباطبایی، تفسیر المیزان مترجم حجت الاسلام والمسلمین سید محمد باقر موسوی همدانی وابسته به جامعه مدرسین حوضه علمیه قم، چاپ و نشر، دفتر انتشارات اسلامی، سال ۱۳۸۶، جلد دوم، ص ۳۴۶-۳۴۹-۳۵۴.
- ۱۰- همان، ص ۳۴۶-۳۴۹-۳۵۴.
- ۱۱- بقره: ۲۲۹.
- ۱۲- امین الاسلام ابوعلی فضل بن حسن طبرسی، تفسیر جوامع البیان، ترجمه احمد امیری شادمهری بامقدمه استاد و اعض زاده خراسانی/مشهد، استانه قدس رضوی بنیاد پژوهشهای اسلامی، سال ۱۳۸۵، ص ۲۹۳-۲۹۴.
- ۱۳- همان، ص ۲۹۳-۲۹۴.

۱۴- بقره: ۲۲۹.

۱۵- ایت الله العظمی مکارم شیرازی، تفسیر نمونه با همکاری جمعی از نویسندگان، ویرایش جدید به اضافه فهرستها، جلد دوم، سال ۱۳۷۷، ص ۲۰۸-۲۰۹.

۱۶- ایت الله اکبر هاشمی رفسنجانی و محققان مرکز فرهنگ و معارف قران/قم، موسسه بوستان، سال ۱۳۸۷، جلد نوزدهم، ص ۲۰۷.

۱۷- محمد علی بن بابویه، شیخ صدوق، علل الشرایع، ترجمه و تحقیق محمد جواد ذهنی تهرانی/قم، سال ۱۳۸۰، جلد دوم، ص ۶۱۹.

۱۸- محمد علی بن بابویه، شیخ صدوق، علل الشرایع، ترجمه و تحقیق محمد جواد ذهنی تهرانی/قم، سال ۱۳۸۰، جلد دوم، ص ۶۲۰.

۱۹- محمد تقی بهجت، رساله توضیح المسائل/قم، خیابان شهدا، سال ۱۳۷۸، ص ۴۰۰.
۲۰- همان، ص ۴۰۰.

۲۱- ایت الله روح الله خمینی تحریر الوسیله، کتاب طلاق القول فی العده، ص ۵۹۳.

۲۲- شهید ثانی، فقه استدلالی (ترجمه تحریرالروضه فی شرح لمعه) نویسندگان: علیرضا امینی، محمدرضا آیتی، ترجمه سید مهدی داد مرزی/قم، سال ۱۳۸۳، ص ۴۹۰.

۲۳- طلاق، ایه ۴.

۲۴- ناصر مکارم شیرازی برگزیده تفسیر نمونه تنظیم و تحقیق احمد علی بابایی، تهران، دارالکتب اسلامیة سال ۱۳۷۴-۱۳۷۶، ص ۲۱۴.

۲۵- ایت الله روح الله خمینی تحریر الوسیله، کتاب طلاق القول فی العده، ص ۵۹۷.

۲۶- ایت الله اکبر هاشمی رفسنجانی و محققان مرکز فرهنگ و معارف قران/قم، موسسه بوستان، سال ۱۳۸۷، جلد نوزدهم، ص ۲۰۸.

۲۷- همان، ص ۲۰۸.

۲۸- محمدتقی بهجت، رساله توضیح المسائل/قم، خیابان شهید، سال ۱۳۷۸، ص ۴۰۱.

۲۹-- شهیدثانی، فقه استدلالی (ترجمه تحریرالروضه فی شرح لمعه) نویسندگان: علیرضامینی،

محمدرضایتی، ترجمه سید مهدی داد مرزی /قم، سال ۱۳۸۳ ص ۴۹۹.

۳۰- ایت الله روح الله خمینی تحریرالوسیله، کتاب طلاق القول فی العده، ص ۶۳۱.

۳۱- شهیدثانی، فقه استدلالی (ترجمه تحریرالروضه فی شرح لمعه) نویسندگان: علیرضامینی، محمدرضا

آیتی، ترجمه سید مهدی داد مرزی /قم، سال ۱۳۸۳ ص ۴۹۹.

منابع و مأخذ

* قرآن کریم

۱- ابن بابویه، محمد ابن علی، شیخ صدوق، علل الشرایع، ترجمه و تحقیق محمدجواد ذهنی تهرانی/قم، سال ۱۳۸۰، جلد دوم.

۲- بهجت، محمد تقی؛ رساله توضیح المسائل/قم، خیابان شهید، سال ۱۳۷۸.

۳- خمینی، روح الله، تحریر الوسیله، کتاب طلاق القول فی العده.

۴- طبرسی، امین الاسلام ابو علی فضل بن حسن، تفسیر جوامع البیان، ترجمه احمد امیری شادمهری بامقدمه استاد واعض زاده خراسانی/مشهد، استانه قدس رضوی بنیاد پژوهشهای اسلامی.

۵- طباطبایی، سید محمد حسین، تفسیر المیزان مترجم حجت الاسلام والمسلمین سید محمد باقر موسوی همدانی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ و نشر، دفتر انتشارات اسلامی، سال ۱۳۸۶، جلد دوم.

۶- شهید ثانی، زین الدین بن علی، فقه استدلالی (ترجمه تحریرالروضه فی شرح لمعه) نویسندگان: علیرضا امینی، محمدرضائیتی، ترجمه سید مهدی داد مرزی/قم، سال ۱۳۸۳.

۷- قرائتی، محسن، تفسیر نور/تهران، مرکز فرهنگی درس های ازقران، سال ۱۳۷۵، جلد اول.

۸- وحیدی، محمد، احکام خانواده، قم انتشارات دارالعلم، سال ۱۳۸۹.

۹- هاشمی رفسنجانی، اکبر، فرهنگ قرآن، ومحققان مرکز فرهنگ ومعارف قران/قم، موسسه بوستان، سال ۱۳۸۷، جلد نوزدهم.

۱۰- مکارم شیرازی، ناصر، برگزیده تفسیر نمونه تنظیم و تحقیق احمد علی بابایی، تهران، دارالکتب

اسلامیه سال ۱۳۷۴-۱۳۷۶.